

2.9 Etika aneb jak to vidím já

Metody

Diskuze, debata, argumentace, reflexe.

Metody a formy

Forma a popis realizace

Diskusní hra s etickou tematikou, kdy si žáci samostatně vytvoří názor na dané výroky, poté vytvoří dvojice a svůj názor sdělují druhé osobě, která jim aktivně naslouchá, a naopak naslouchají jí. Dále se vytvoří větší skupina, kde žáci opět sdílí své názory. V další části aktivity je prostor rozdělen lanem na sektor „souhlasím“ a „nesouhlasím“ a žáci svým postavením v prostoru vyjadřují stanovisko. Žáci se účastní vedené debaty.

Obsah

Podrobně rozpracovaný obsah

- 3. Úvod a seznámení se zásadami debaty a diskuze
- 4. Samostatná práce
- 5. Diskuze se skupinkách
- 6. Debata v rámci celé skupiny
- 7. Uzavření

1. Úvod a seznámení se zásadami debaty a diskuze

Už jsme se na zvířata podívali z různých úhlů pohledu. Dozvěděli jste se o nich něco nového, co vás možná překvapilo, možná na některá zvířata teď pohlížíte trochu jinak. Na některé jste měli, nebo budete mít příležitost si sáhnout a seznámit se s nimi takzvaně tváří v tvář. Budete mít možnost pozorovat jejich chování a taky v rámci etologie zjistit, proč se vlastně chovají tak, jak se chovají.

Teď nás společně čeká aktivita, při které budete mít příležitost se naopak podívat do svého nitra a zamyslet se nad svými vlastními postoji k etickým aspektům vztahu člověka ke zvířatům. Jak to vlastně máte? Co je pro vás v pohodě a co už je vám proti srsti? Co je podle vás přijatelné, co ještě zvládnete a co je pro vás už nepřekonatelné?

Máme pro vás připravenou aktivitu, ve které dostanete výroky, které pro společnost mohou být kontroverzní. Nás budou zajímat vaše pocity a myšlenky, které ve vás dané výroky vyvolají. Chceme vás provést procesem, na jehož konci si vyjasníte svoje postoje k různým tématům. Výroky se týkají témat a situací, která jsou téměř denně kolem nás, ale moc se o nich nemluví. Naším cílem je dostat vás z komfortní zóny do nepohodlí a přimět vás zamyslet se.

V této aktivitě se také pracuje s metodami diskuze a debaty, na začátku si tedy jednoduše upřesníme, o co se jedná a společně sestavíme seznam zásad, které vám poté pomohou aktivitou projít a vzít si z ní co nejvíce. Tyto metody vám pomohou při efektivní komunikaci v průběhu aktivity.

Už jste se někdo z vás setkali s těmito pojmy - diskuze a debata?

(Prostor pro odpovědi žáků)

Ano, já to tedy shrnu. Pro naši potřebu v této aktivitě se na diskuzi a debatu můžeme dívat takto:

Při diskuzi si vzájemně sdílíte své pocity, názory, postoje a stanoviska. Společně se s tím druhým díváte na jednu věc, na jednu problematiku, v tomto případě na stanovisko k výroku, z různých úhlů pohledu. Sdílíte s ostatními váš úhel pohledu, důvody proč to tak máte, jaké jsou vaše zkušenosti, na kterých své stanovisko tvoříte? Není cílem ostatní přesvědčit o správnosti vašeho postoje a vyvracet ostatní jejich. Svě stanovisko můžete a nemusíte mít vyjasněné, někdo potřebuje slyšet i názory ostatních a k ujasnění dojde v průběhu diskuze. Zkuste být otevření a zkoumat vaši perspektivu a perspektivu vašich spolužáků. Tuto metodu budeme využívat v první části aktivity.

Při debatě dochází k rozhovoru členů skupiny, ale měli byste do ní vstupovat už s určitým názorem, který se pak snažíte před ostatními obhájit. Nebojte se používat argumenty. Není to o tom, že na spolužáky budete křičet nebo jim nadávat, ale pokusíte se si své názory obhájit logickými a faktickými argumenty. Při debatě v této aktivitě tedy budete zastávat názor a pokusíte se vaše spolužáky argumenty přesvědčit o jeho správnosti. S touto metodou budeme pracovat při druhé části aktivity.

Pokuste se teď, prosím, velmi stručně vystihnout podstatu diskuze a debaty, a zapíšeme si jejich pravidla na flipchart, aby vám to zůstalo na očích a mohli jste si to v průběhu aktivity připomenout.

(Prostor pro žáky)

Ano, zjednodušené formě tedy k diskuzi napíšeme:

vzájemné sdílení pocitů a postojů a toho, co nás k tomu vedlo. Poslouchám další účastníky diskuze a nevyvracím jim jejich názor.

K debatě napíšeme: mám svůj názor, postoj či stanovisko a snažím se ho před ostatními obhájit argumentací a snažím se ostatní přesvědčit a „správnosti“ svého názoru

Pro diskuzi i debatu ještě platí několik zásad, které bychom chtěli, aby zazněly, a abyste se jimi řídili. Napadá vás, co by mezi tyto zásady mohlo patřit?

(Prostor pro názory žáků a společný rozhovor, ze kterého vznikne podklad pro sepsání zásad)

Zaznělo nám mnoho návrhů, děkuji za ně, a společně jsme se shodli na několika z nich. Já je tedy napíšu na flipchart, abyste se k nim mohli v průběhu aktivity vracet.

- Mluví vždy jen jeden a ostatní ho nepřerušují.
- V mluvení se střídáme.
- Druhému aktivně naslouchám, dávám mu prostor. Druhého také respektuji.
- Když nesouhlasím, vysvětlím proč.
- Vhodně se vyjadřuju - nenadávám, neposmívám se, nedělám obličej.

Ještě bychom vám rádi připomněli, že v debatě, pokud nesouhlasíte s názorem toho druhého, či proti sobě argumentujete, pracujete vždy s názorem druhého člověka. Nechceme mezi vámi vyvolat

nevraživost. To znamená, že například pokud je pro vás někčí názor nepřijatelný, pamatujte, že jde o názor člověka, ne o toho člověka.

2. Samostatná práce

Prosíme, abyste měli na paměti to, na čem jsme se před chvílí domluvili. Kdybyste si chtěli v průběhu aktivity osvěžit pravidla diskuse a debaty, na flipchartu máme zaznamenáno to, k čemu jsme společně dospěli.

Teď vám rozdáme papíry, na kterých jsou napsané různé výroky. Vy budete mít prostor 20 minut si jednotlivé výroky přečíst a uvědomit si nebo vytvořit, jaký na ně máte pohled, jaké to ve vás vyvolá pocity, či otázky. Na papír si klidně můžete dělat poznámky.

(Realizátor rozdává papíry s vytištěnými výroky a žáci mají stanovený čas na práci)

3. Diskuze ve skupinkách

Čas na vaše vlastní zamyšlení právě uběhl. Vytvořte prosím dvojici.

(Žáci utvoří dvojice)

Nyní budete se svým protějškem vést diskuzi. Máte prostor si ve dvojici navzájem sdílet své názory a pocity vztahující se k výroky. Smíte se také ptát, smíte se zajímat, proč má váš spolužák názor, jaký má. Máte deset společných minut a využijte je naplno.

Výborně, jde vám to skvěle. Skvěle jste se do toho vložili. Teď poprosíme dvojice, aby si našly další dvojičku, od teď budete pokračovat v diskuzi ve čtyřech. Máte teď k dispozici 15 minut.

(Žáci tvoří čtveřice a pokračují v debatě)

4. Debata v rámci celé skupiny

Teď si prosím najděte každý své místo, kde budete mít svůj prostor, chvíli na zamyšlení, či přeformulování svých názorů, pokud jste v rámci diskuze získali informace, které mění váš názor, nebo jste si něco sami uvědomili.

(Žáci samostatně pracují a realizátor rozdělí za pomoci lana místnost na dvě poloviny)

Díky moc za vaši otevřenost a za sdílení.

Posuneme se k další části aktivity, ve které mezi sebou povedete debatu. To znamená, že budete argumentovat a obhajovat své názory. Jak vidíte, místnost je rozdělena lanem napůl. Na jedné straně místnosti je nalepená cedulka s nápisem „ANO SOUHLASÍM“, a na druhé straně „NE NESOUHLASÍM“.

Budu postupně číst jednotlivé výroky, a vašim úkolem bude v prostoru místnosti zaujmout takovou pozici, kterou vyjádříte svůj postoj k danému výroku.

Smíte využívat celý prostor, tedy nemusíte stát přímo u „ANO“ nebo „NE“, ale můžete vyjádřit názor jako „spíše ano“ tím, že si stoupnete od cedulky s „ANO“ blíže k lanu, které máme uprostřed

místnosti.

Jak již bylo řečeno, tato část aktivity bude debatní. Po každém výroku budete mít chvíli za to, abyste se v místnosti postavili doslova za svůj názor. Já a druhý realizátor debatu povedeme, budeme se tedy ptát vždy několika z vás na jeho postoj k výroku, čili proč stojíte tam, kde stojíte. Poté můžete argumentovat. V průběhu debaty můžete změnit své místo, pokud vás někdo přesvědčí. Měli byste být schopní říct, proč jste názor změnili. Pamatujte na pravidla, které máme sepsané, a ještě, než začneme, si je připomeňme.

(Realizátoři vyslovují výroky a moderují diskuzi podle aktuální situace, která v debatě nastane.)

Uzavření

Díky, oceňujeme, jak jste se do aktivity položili, i když mluvit o daných tématech nemuselo být pro vás lehké/jednoduché. Teď si pojdte prosím všichni sednout do kruhu. Čeká nás společná reflexe. Víím, že tato aktivita byla hodně mluvící, ale otevřeli jste tady zajímavá a možná nelehká, a pro někoho kontroverzní témata. A pro někoho bylo možná náročné sdělovat své názory či argumentovat v debatě. Než tedy aktivitu uzavřeme, ještě si společně dáme prostor vyjádřit svoje prožitky.

První bych se zeptala, jak se cítíte? (Realizátor na situaci reaguje)

(Žáci odpovídají a realizátor pokládá další otázky)

- Dokázali jste v průběhu aktivity používat pravidla, která jsme tady měli sepsána?
- Která část byla pro vás jednodušší – diskuze nebo debata? V jaké části jste se cítili příjemněji?
- Byly pro vás nějaké rozdíly v diskusi, když probíhala ve dvojici a potom ve čtveřici? Čím to bylo? Bylo pro vás obtížnější vyjádřit názor před více lidmi?
- S jakým pro vás velmi zajímavým či novým názorem jste se setkali?
- Měli jste nějaký aha moment? (náhlé pochopení něčeho, uvědomění)
- Pozměnil někdo z vás názor v rámci diskuze?
- Pozměnil někdo z vás názor v průběhu debaty?
- Myslíš si, že je něco, co by mohla společnost udělat?
- A myslíš, že je něco, co bys mohl udělat ty?

Na konec zkuste jednou větou říci, co si z aktivity odnášíte.

Pomůcky a materiál

Položka	Počet	Popis
vytištěné výroky	pro každého účastníka	počet výroků a jejich znění upravené lektorem dle skupiny
psací potřeby	pro každého účastníka	pero či tužka, vhodné jsou i desky na podložení papíru
flipchart	1 ks	
lano	1 ks	rozdělení prostoru, není nutné
velké barevné cedule s ANO a NE	1 ks od každého	

Obsahové přílohy

#	Soubor	Popis
003.09.01	Etika - příklady výroků.docx	Konkrétní příklady diskutabilních výroků k debatě
003.09.02	Etika - příklady výroků.pdf	Konkrétní příklady diskutabilních výroků k debatě

From:

<https://mscb.vida.cz/> - **MSCB**

Permanent link:

<https://mscb.vida.cz/skolam/zvirata/aktivita/9/2>

Last update: **2020/11/26 15:38**